

VITEZOVIĆEVA KANONSKA TABLICA (*SACRUM CONVIVIUM*) IZ 1697. I GLAGOLJAŠI

Tihana MRŠIĆ, Zagreb

1. Kanonske tablice (na latinskim tiskanim tekstovima stoji naslov *Sacrum convivium* »sveta gozba«) marginalni su tiskani tekstovi koji sadrže neke misne tekstove iz *Ordo missae* i *Canon missae* da bi ih oficijant za vrijeme mise mogao čitati ne otvarajući misal (u kojem se ti tekstovi također nalaze). Latinske kanonske tablice obično su stajale u ukrašenim metalnim ili drvenim okvirima na tri mjesta oltara (sredina, lijevo i desno), tiskane su bile najljepšim slovima, te često uokvirene vinjetama i drugim tiskarskim ukrasima. Na sredini se redovito nalazila slika posljednje večere ili koji drugi euharistijski motiv, te su tablice kao takve bile ukrasi samog oltara. Središnja tablica sadrži Slavu, Vjerovanje, molitve za prikazanje i riječi pretvorbe. Lijeva tablica sadrži posljednje misno evanđelje (Iv 1), a desna molitve pri miješanju vode i vina i molitve pri pranju ruku. Središnja tablica prvi se put javlja sredinom XVI stoljeća; oko 1600. godine javlja se lijeva, a nešto kasnije i desna.

2. Latiničke tablice na hrvatskom dakako nisu postojale jer je u katolika misni jezik bio latinski. Postojale su ipak glagoljske kanonske tablice koje su služile glagoljašima onako kako su latinske služile svećenicima koji su misili na latinskom jeziku. Do sada su opisana dva izdanja takvih glagoljskih kanonskih tablica: glagoljska kanonska tablica iz 1637. koju je tiskao Rafael Levaković u Rimu u tiskari Propagande,¹ te glagoljske kanonske tablice koje je izdao u Veneciji (tiskara Dimitrija Teodozija) Antun Juranić godine 1764.²

¹T. Mrkonjić, *Glagoljska kanonska tablica iz 1637, Prilog bibliografiji Levakovićevih djela*. Slovo 38, Zagreb 1988, 93-100.

²A. Kruming, *Malo poznato izdanje Antona Juranića: kanonske tablice 1764.*, g. Slovo 35, Zagreb 1985, 135-146.

3. Postoji ipak jedno latinicom tiskano izdanje tih tablica na hrvatskom jeziku koje je objavio Pavao Ritter-Vitezović³ u Zagrebu na poledini svog zidnog kalendara za godinu 1697. Ovaj zidni kalendar (koji je ujedno i do sada najstariji poznati zidni kalendar) pronašao je V. Putanec⁴ u koricama Vitezovićeve rukopisne knjige *Epistolae metricae 1700-1703* (Arhiv JAZU IV c 4). U ovim koricama pronađeno je upravo 8,5 primjeraka toga zidnog kalendara koje je Vitezović kao makulaturu upotrijebio za izradu korica. S druge strane kalendara otisnute su te kanonske tablice na narodnom ikavskom jeziku, pod naslovom *Sveto gošćenje* (prijevod za lat. *Sacrum convivium*). Opis i analiza ovih Vitezovićevih tablica bit će predmet ovog rada.

4. Tablica je dimenzija 333 x 410 mm. Slova su crna, u tri veličine, a najveća su u funkciji inicijala. Kurzivnim slovima tiskani su opisi radnji koje oficijant vrši za vrijeme čitanja određenih dijelova mise.

Ukrasni elementi

Okvir lista i sam tekst podijeljeni su ukrasima na tri okomita stupca. U sredini teksta, kako je uobičajeno, nalazi se gravira sa slovima IHS, križem i srcem s tri strijele. Sve to okruženo je plamenim jezičcima i uokvireno četverokutom tiskarskih ukrasnih elemenata koji odgovaraju onima iz poznatih Vitezovićevih kalendara. Posveta ne postoji, premda je u to vrijeme uobičajena jer ostali dijelovi teksta ne donose ništa novoga.

5. Da bismo ustanovili eventualni predložak Vitezovićeve kanonske tablice (VT) usporedili smo je s tekstom *rimskoga latinskog misala Pia V* (Rm), s *Hrvojevim glagoljskim misalom* (Hm) (prema njegovom kritičkom izdanju, Zagreb, Ljubljana, Graz, 1973, u kojem se navode odstupanja od teksta *Vatikanskog misala Borg. Illirico 4* (Ill 4), *Novakova misala* (Nk) i *Ročkog misala* (Ro), s *Baromićevim misalom* (Bm) iz 1494. i s *Levakovićevim glagoljskim kanonskim tablicama* (LT) iz 1637.

³Signatura: Arhiv JAZU VIII-241.

⁴*Djela Pavla Vitezovića*, V. Putanec, *Književni i filološki radovi*, Zagreb 1952, 18.

Za početak uspoređen je redosljed molitvi LT i VT u odnosu na Rm.

Rm	LT	VT
1. Gloria	Slava va višnih Bogu	Szlava va visnyih Bogu
2. Suscipe sancte pater	Primi sveti otče	Primi sveti Otcse
3. Deus qui humanae subst.	⟨NEMA⟩	⟨NEMA⟩
4. Oferimus tibi	Prinosimo tibi	Prinossimo tibi
5. In spiritu humilitatis	V duse smereniē	U duhu poniznosti
6. Veni sanctificator	Pridi svetotvorče	Pridi svetotvorcse
7. Suscipe sancta trinitas	Primi sveta troice	Primi, Szveta Troice
8. In principio erat	Iskoni bē slovo	⟨NEMA⟩
9. Qui pridie quam pateretur Hoc est	Iže dan prežde neže Se bo est telo moe	Kī dan pervo negbi Ovo bō jest telo moje
10. Simili modo Hic est enim	Podobnim obrazom Si ē bo est čaša	Podobnim obrazom Ovo bō jest csassa
11. Credo	Veruju va	Verujem u jedinoga
12. Domine Iesu Christe	Gospodi Isuse	Gospodine Isusse
13. Domine Iesu Christe	Gospodi Isuse	Gospodine Isusse
14. Perceptio corporis tui	Priētie tela	Prietye tela tvojega
15. Placeat tibi	Ugodna tebi budi	Ugodna tebi budi
16. Lavabo inter innocentes	Umiju vь nepovinnihь	⟨NEMA⟩

Vitezovićeve tablica je necjelovita. Na njoj, naime, nedostaju molitva pri miješanju vode i vina *Bože, ki človečьskago sučьstva / Deus, qui humanae substantiae* (koju nema ni LT), molitva pri pranju ruku *Umiju vь nepovinnihь / Lavabo inter innocentes* i Ivanovo evanđelje (Iv 1) *iskoni bē slovo / In principio erat verbum*, pa je moguće da je zapravo riječ o središnjoj tablici, dok su se prve dvije molitve koje nedostaju nalazile na desnoj tablici, a Ivanovo evanđelje na lijevoj. Odnosno, moguće je da je predložak bila jedna središnja latinska tablica, a pogotovo s obzirom na to da je krajem 17. stoljeća već bilo ustaljeno tiskanje triju tablica, a ne samo jedne.

6. Jezične karakteristike

U jeziku pretežu ikavske zamjene *jata* kao što pokazuju primjeri (u zagradi je broj retka): *grihe* (7, 55, 73, 78); *svita* (7); *sidiš* (8, 67); *privisnyi* (9); *Dive* (32); *hlyib* (39); *prešvitlu* (47); *vikov* (61, 74, 80, 87, 92); *svitlost* (61/62); *ucšlovicsife* (65); *Izpovidam* (73); *zapovidyam* (85); *priliplyatiše* (85); *lika* »medela« (91).

Pojavljuje se uz to nekoliko standardnih ekavizama koji, među ostalim, upućuju na glagoljaški izvor Vitezovićeve teksta: *vechni* (13, 18, 27, 53); *verne* (17); *vere* (54, 78); *verujem* (58); *telo* (45, 88), *zaveta* (53).

U jeziku se često javljaju crkvenoslavenizmi:

1. *va, v' »u«* (1, 10), ali ima i *u* (18, 24, 38, 39, 47, 56, 58, 59, 69, 72, 91), kao i u složenicama *uzdav* (42), *uzdignuvsu* (40), *upulti se* (64/65), *ucslovicsise* (65), *ufkerfnu* (66), *uzide* (67), *ujediniti* (79), *uzdah* (96).
2. *-h*: *visnyih* (1), *nebesih* (36), *lyudih* (64), *Prorokih* (71/72),
3. staroslavenski vokativ: *Gospodi Boxe* (4, 20, 25, 26),
4. *-t* u 3. l. sing.: *uzidet* (23), *budet* (26), *izliet se* (55).
5. Čestica *bo*: *Ovo bo jest* (45, 52).
6. Leksemi: *rab* (14), *pruddi* (17, 34), *zrakkom* (21), *hodatajstvovati* (35), *racsilibi* (35, 79), *jedino fluchnoga* (63), *viddinih i neviddinih* (59), *prie* (39), *prieti* (29), *Prietye* (88, 91), *prietno* (96), *rabotanja* (94).

7. Komparativna analiza

Tragovi prijevoda s latinskog originala sljedeći su: *sam* u sintagmi *Jere ti jesi sam svet* (9) za *quoniam tu solus sanctus* (dok je u glagoljaškom obredu *edin*); *jedinorodnyeni* (5) za *unigenite* umjesto glagoljaškog *edinočedi*. Dok svi glagoljski tekstovi imaju *višni* za *altissimus*, Vitezović upotrebljava *privisnyi* (9). A tu je i kalk *sa flavimo* (71) za lat. *conglorificatur* koji je u Hm *ravnoslovit' se*, u Nk *Slavoslovit'*, a u LT *suslavima*.

Osim navedenog *suslavima*, još ponešto ukazuje na to da se Vitezović služio Levakovićevim kanonskim tablicama. A to je sintagma *ovu neporočnu xertvu* (14) za lat. *hanc immaculatam hostiam*, koja je u Levakovića također *žartvu* (kao i Hm), dok je u Nk i Ill₄ *ublaticu*, odnosno *oblaticu*. Samo je u Baromićevu misalu *ostju*. Lat. *consubstantialem Patri* prevodi kao i Levaković *jedino fuchnoga Otcu* (63) (kao i Nk), dok Hrvojev misal ima *edinobudućeg Otcu*. Lat. *fac me tuis semper inhaerere mandatis* kod Vitezovića je kao i u glagoljaša Levakovića *ucsini-me tvoim vazda priliplyatise zapovidyam* (Hm *stvori me vsagda zapovēdem tvoim' poslušliva*, Ill₄ ima *tvoim' vsagda poslušati zapovēdem*).

Mnoge glagoljaške sintagme Vitezović je doslovno preuzeo u tekstui svojih tablica. To su: *hodatajstvovati racsilibi* (35) za lat. *intercedere dignentur*, *hvale tebi uzdav'* (42) za lat. *tibi gratias agens*, *pred zrakkom* (21) za lat. *in conspectu*, *viddinih svih i neviddinih* (59) za lat. *visibillum omnium et invisibillum*, a zadržava i riječi *rab* (14) za lat. *famulus* i *svetotvorcse* (27) za *sanctificator*.

Također su zadržane sintagme *Se bo jest telo moje* (45) i *se bo jest csassa kēvni moje* (52), te leksemi *ucslovicsise* (65) za lat. *homo factus est*, i *upultise* (65) za lat. *incarnatus est*.

Premda je, dakle, očito da se Vitezović služio glagoljskim misalima i tablicama, ne može se reći da ih se uvijek drži doslovno. On, naime, neke čvrsto ustaljene

glagoljaške sintagme zamjenjuje novima. Tamo gdje svi glagoljski tekstovi imaju *prospēetъ*, Vitezović ima *pruddi* (17) za lat. *proficiat*. Za lat. *cum odore suavitatis* Vitezović ima *s lyubkom duhhom* (22) namjesto glagoljaških *blagouhaniem*. Također se u njega nalazi sintagma *primite i blagujte* (44) umjesto *primite i edite*, te *xives i kralyujes* (87) umjesto *živeši i cesarъstvueši*. U odnosu na glagoljaški obred inovacija je i izraz *raspet* (65) namjesto kalka *ka križu prigvoždēnъ* za lat. *crucifixus*. Latinsko *Et iterum venturus* prevest će *I opet priti ima* (68), dok je u glagoljskim tekstovima *Vjerovanja i paki hoćet priti*.

Iz navedenog je očito da se Vitezović obilato služio glagoljaškim misalima i Levakovićevim tablicama pri sastavljanju svojih kanonskih tablica, ali i da je pri tom imao kritički otklon, jer je osuvremenjivao neke dijelove novim izrazima i sintagmama, a naravno, služeći se i predloškom rimskog latinskog misala. Međutim, ipak je osnovni dojam da je riječ o tekstu vrlo sličnom onome u glagoljskim misalima.

Radi usporedbe navodimo molitvu *Placeat tibi sancta trinitas ...* kako glasi na (1) Levakovićevim tablicama i u (2) Hrvojevu misalu:

- (1) *Ugodna tebi budi sveta Troice, služba rabotaniē moego, i podaj: da svećenie, eže očima veličastvi tvoego nedostoen vzdah, budi tebi priētno, mneže i vse zano eže vzdahē, tobiju milujućim, budi milostivno. Hm̄ Gospodom našim. Amen.*
- (2) *Ugodna budi t(e)bi s(ve)ta troice služba rabotaniē moego. i podai s(ve)ti o(tъ)če da sie s(ve)to svećenie ko očima veličastviē tvoego az' nedost oēnъ vzdahъ budi t(e)bi priētno mnē i vsimъ vēr'nimъ za ne t(e)bē vzdah' e toboju milujućimъ budi u t(e)bē m(i)l(o)stivo • H(rъsto)тъ g(ospode)тъ n(a)š(i)тъ • Am(e)nъ.*

8. Postoji, međutim, još jedan mogući izvor ovakvoga Vitezovićeva prijevoda. Naime, vrlo je vjerojatno da je Vitezoviću bilo dostupno i neko od izdanja Bandula-vićeva Lekcionara, u koji je uvršten hrvatski tekst nepromjenjivih dijelova *Reda mise*, (izuzevši *kanon* i *pričesne molitve*), jer usporedivši njegovu *Slavu* i *Vjerovanje* s tekstom na Vitezovićevim tablicama vidimo da se slažu upravo u onome u čemu VT odstupaju od glagoljskih tekstova. A to je doslovni prijevod lat. *solus: Jere tij*

sám svét. Tij sám Gospodin. Za altissimus također ima *Tij sám priviscgni*. Nasuprot glagoljaških *vidimiħ vsiħ i nevidimiħ* za lat. *visibillum omnium et invisibillum* u Bandulavića stoji kao i kod Vitezovića *viddiniħ sviħ i neviddiniħ*, te konstrukcija *I opet priti ima suditi žive i martvee* nasuprot *i paki hoćetħ priti* za lat. *et iterum venturus est*.

9. Preostaje još najzanimljivije pitanje koje, na žalost, ostaje bez pouzdana odgovora, barem za sada, a to je: čemu je uopće bilo potrebno tiskanje upravo latiničkog izdanja kanonskih tablica na hrvatskom u vrijeme kada je u katolika misni jezik latinski? Najvjerojatnije je da Vitezović to čini na narudžbu glagoljaša koji traže da se tekst kanonskih tablica malo modernizira i tako ponovno, još više približi narodnom jeziku, odnosno narodu samom. Posebno pitanje, da li je ovakav tekst tablica rezultirao iza rasprava koje su se vodile u prvoj polovici 17. stoljeća, prije Levakovićeve reforme, o novoj redakciji glagoljskih tekstova prema Glavinićevim idejama, ostaje otvoreno. Međutim, narudžba je mogla doći kako od strane glagoljaša tako i od strane »latinaša» s obzirom na neke potvrde upotrebe hrvatskih lekcionara na području staroslavenskog bogoslužja i latinske službe božje,⁵ a pogotovo što je u lekcionaru izostao upravo *Canon missae*. Upotreba tih hrvatskih lekcionara u inače latinskim obredima odnosi se uglavnom na bosanske franjevce, ali moguća je i svugdje gdje su se franjevci nalazili.

10. Tekst Vitezovićeve kanonskih tablica

SZVETO GOSTYENJE

- 1 *Szlava va visnyih Bogu. I na zemlji mir lyudem dobré volye. Hvalimo—te. Blago slavlyamo—te. Klanyamo—se tebi. Szlavimo tebe. Hvale uzdajemo tebi, radi velike slave tvoje. Gospodu Boxe, Cesaru Nebejski:*
- 5 *Boxe Otcse semoguchi. Gospodu Szine jednorodnyeni Isusfe Kerste. Gospodu Boxe, janyse Boxji, sine Otca. Ki uzimlyes grihe svita, pomiluj nas. Ki uzimlyes grihe svita, primi molenja nassa. Ki fidis obdesnu Otca, pomillujnas. Jere ti jesti sam svet. Ti sam privisnyi, Isusfe ker—*
- 10 *ste. Szà svetim Duhom, v slavi Boga Otca. Amen.*

⁵J. Fućak, *Šest stoljeća hrvatskog lekcionara*, KS, Zagreb 1975, 127-129.

**Redovnik prinošfeh Xertvu zverh pladnyi—
cha, veli**

- Primi, sveti Otcse svemoguchi, vecsni Boxe, ovu neporocf—
nu Xertvu: koju ja nedostojam⁶ rab tvoj prinošim tebi Bo
15 gu mojemu, xivomu, i istinnomu, za neizbrojne grihe, i
zamire, i nemarnosti moje; i za sve okolo stojeche: pacse i za
sve verne Kerschane xive i mertve dà meni i nyim pruddi na
spašenje ù xivot vecsni. Amen.*

Uzamsi Kalex prineše govorechi.

- 20 *Prinošimo tebi, Gospodì, Csassu spašitelnu: tvoju mil—
lošt molechi: dà pred zrakkom boxanštvenoga velicsan—
štva tvojega, za nasse, i za svega svita spašenje s lyubkom
duhhom, uzidet. Amen.*
U duhu poniznosti, i ù sercu skršenja primimo se tobom,
- 25 *Gospodi; i tako budi xertva nassa pred tobom danas
dà ugodna budet tebi, Gospodì Boxe.*
*Pridi, svetotvorcse svemoguchi vecsni Boxe, i blago †
šlvi ovu xertvu, tvojemu svetomu imenu zgotov—
lyenu.*
- 30 *Primi, Szveta Troice, ovo prinossenje, kojete prinošfi—
mo ù pamet Mukke, Uškeršnutya, i Uznešenja Iuššja Ker—
sta Gospodina naššega: i na csašt Blaxene Marie vsagda Dive,
i blaxenoga Ivanna kerštitela, i svetih Apostolov Petra i Pau—
la: i ovih i svih Szvetih: da nyim pruddi naš csašt, à nam
35 na spašenje: da oni za naš hodatajštovati racsil bi na ne—
besjih: koih pomenutyte tvorimo na zemlyi s istim Gospodì—
nom nassim. Amen.*

⁶Pogreška umjesto *nedostojan*.

Uzamsi ù ruke Ostiu, velí

- Kí dan pervo negbi terpil, prie hlyib ù*
 40 *svete i cšaftne ruke svoje, i uzdignuvši*
ocsi na nebo, k' tebi Bogu Otcu svoje-
mu svemoguchemu, hvale tebi uzdav', bla-
go † slovi, prelomi, i da Učsenikom svojim,
govorechi: Primate i blagujte od toga svi,
 45 *Ovo bò ješt telo moje.*
Podobnim obrazom potom kako vecsè-
ra, priamsi i ovu presvitlu csassu ù
svete i cšaftne ruke svoje, takoj tebi
hvale uzdav' blago † slovi, i da Učsenikom
 50 *svoim, govorechi: Primate, i pijte iz nye*
svi.
Ovo bò ješt csassa kèrvi mojé, no-
voga i vecsnoga zaveta, Tajna
vere? kâ za vas i za mnoge iz-
 55 *lietse, na odpuschenje grihov.*
Ova, kulikogodkrat ucsinite, ù moje spome-
nutye csinitte.
Verujem ù jedinoga Boga Otca svemoguchega, stvoritela
Neba i zemlye, viddinih svih i neviddinih. I ù jedinoga
 60 *Gošpodina Isufša keršta, šina Boxjega jednorodjenoga.*
I od Otca rodyenoga pervo svih vikov. Boga od Boga: švit-
lošt od švitlošti: Boga iština od Boga iština. Rodyenoga
ne štvorenoga, jedino šuchnoga Otcu, po kom šva štvorena šu.
Ki radi nás lyudih, i nassega špašenja radi šnide z Nebéš. I u-
 65 **pultíše od Duha švéta iz Marie Dive: I ucslovicsíše. Rašpet takoj**
za naš pri Putanšcim Pilatom, mucsen i pokopan bi. I uškerš-
nu treti dan po pišanyu. I uzide na Nebo: šidí obdešnu Otca.
I opet priti ima ša šlavom, šuditi xive i mertve: koga kralye-
štvu nebude konca. I ù Duha švetoga Gošpodina, i xivottvore-
 70 *chega: izhodechega od Otca i Szina Komùše ŝ Otcem i Szi-*
nom škupno poklanyamo, i šašlavimo: ki govoril ješt po Pro-
rokih. I ù jedinu švetu Katolicsanšku i Apostolšku Cirqvu.
Izpovidam jedino kerštyenje, na odpustyenje grihov. I cšekam
uškeršnutye mertvih. I xivot budučhoga vika. Amen.

75 **Pred prietyem svete xertve.**

*Gošpodine Isusſe kerſte, ki recse Apoſtolom tvoim: Mir
moj oſtavlyam vam, mir moj dajem vam. neobzirajſe na
grihe moje, neg na veru Cirque tvoje: nyu volyom tvo-
jom umiriti i ujediniti racsi. Ki xives i kralyujes Bog na vſe vi-*

80 *ke vikov. Amen.*

*Gošpodine Isusſe kerſte, ſine Boga xivoga, ki volyom Ot-
ca, ſkupno delajuchim Duhom ſvetim, ſmertyom Szvit o-
xivil jeſi: izlavime ſ ovim ſvetoſvetim telom i kervjom
tvojom, od ſvih bezakonih moih, i ſvih zâl: i ucsinime tvoim
85 vazda prilipyatiſe zapovidyam, i od tebe nigdar odlucitiſe
neprepuſti. Ki ſ iſtim Bogom Otcem, i ſ Duhom ſvetim xives
i kralyujes na vike vikov. Amen.*

*Prietye tela tvojega, Gošpodine Isusſe kerſte, ko ja nedoſto-
jan prieti podſtuplamſe, nepridi meni na ſúd i oſujenje: ne-
90 go milloſtyom tvojom dà pruddi meni na utverjenje duſe i tela,
i na prietye lika. Ki xives, i kralyujes ſ Bogom Otcem ù je-
dinſtvu Duha ſvetoga Bog, na vſe vike vikov. Amen.*

Na ſversetku Miſſe pred Blagoſlovom.

*Ugodna tebi budi, ſveta Troice, ſluxba rabotanja mojega, i
95 podaj: da ſvechenje, koje ocsima velicsanſtva tvojega ne-
doſtojan uzdah, budi tebi prietno: à meni i ſvim onim, za koje
zudah-ju,⁷ tobom millujuchim, budi milloſtivno. Kerſtom
Gošpodinom nassim. Amen.*

⁷Pogreška umjesto *uzdah*.

11. Zaključak

Vitezovićeve je latinička kanonska tablica na hrvatskom jeziku iz 1697. godine, prema molitvama koje sadrži, zapravo središnja tablica (»*Sacrum convivium*«), pa je vjerojatno da su bile tiskane još lijeva i desna s uobičajenim sadržajem. Jezik tablica je ikavski, s ponešto književnih ekavizama, te s brojnim crkvenoslavenskim elementima. Premda je očito da su Vitezoviću kao predlošci služili dostupni mu glagoljski misali, odnosno svakako i Levakovićeve kanonske tablice (naravno i rimski misal na latinskom i latinske kanonske tablice), taj je tekst na mnogo mjesta osuvremenjen novim narodnim hrvatskim izrazima od kojih neki navode na zaključak da se mjestimice služio i Bandulavićevim *Lekcionarom* (u tekstu *Slave i Vjeronanja*). Dakle, naredžba ovih kanonskih tablica mogla je doći kako od strane glagoljaša tako i od strane franjevaca koji inače mise na latinskom, ali glasne dijelove mise govore na narodnom hrvatskom jeziku prema hrvatskom lekcionaru. Ostaje otvoreno pitanje u kojoj mjeri je tekst tablica rezultat rasprava vođenih početkom 17. stoljeća o novoj redakciji glagoljskih tekstova prema Glavinićevim idejama.

Sažetak

Ovaj rad obrađuje Vitezovićevu latiničku kanonsku tablicu na hrvatskom jeziku, tiskanu 1697. godine, dakle u vrijeme kad katolici još mise na latinskom. Prema sadržaju, autor tablicu identificira kao središnju, te zaključuje da su vjerojatno tiskane još i lijeva i desna s već uobičajenim sadržajem. Na osnovi leksičke analize i komparacije s glagoljskim kanonskim tablicama kao i s hrvatskim lekcionarom, autor zaključuje da su tablice bili mogli naručiti kako glagoljaši tako i franjevci koji već tada glasne dijelove mise govore na narodnom hrvatskom jeziku prema hrvatskom lekcionaru. Naime, i jedni i drugi ostavili su traga u redakciji teksta ove kanonske tablice.

Résumé

UN CANON D'AUTEL (SACRUM CONVIVIUM) DE 1697 DE VITEZOVIĆ ET LES PRÊTRES GLAGOLISANTS

Ce travail analyse un canon d'autel en caractères latins imprimé par Vitezović en langue croate, en 1697, l'époque où les catholiques disent encore leur messe en latin. D'après les textes figurant sur le canon d'autel l'auteur conclue qu'il s'agit du canon d'autel central. A la base de l'analyse lexicale et de la comparaison avec les canons d'autel glagolitiques ainsi qu'avec l'évangélaire croate, l'auteur propose deux solutions au sujet du commettant des canons d'autel: ce seraient soit des prêtres glagolisants cherchant une nouvelle rédaction de leurs textes, soit des frères franciscains qui déjà à l'époque disent les parties de la messe prononcées à haute voix en langue populaire croate. A savoir, les uns et les autres ont influencé la rédaction du texte des canons d'autel en question.

Izvorni znanstveni članak

Primljeno: 6. prosinca 1988.

Autor: Tihana Mršić

Arhiv JAZU

Zagreb